

УДК: 352/354.502/504:332.1

Васильєва Наталія

ORCID iD 0000-0002-3128-7767
e-mail: vasilyeva.nadu@gmail.com

Васильєва Олександра

ORCID iD 0000-0003-1812-4557
e-mail: sandra_nadu@ukr.net

Приліпко Сергій

ORCID iD 0000-0002-6116-328X
e-mail: agroadvice@ukr.net

Шевченко Наталія

ORCID iD 0000-0001-6722-9326
e-mail: shevchenkonata24@gmail.com

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНИМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ УРБАНІЗАЦІЇ

[https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2\(16\)-90-100](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2(16)-90-100)

Анотація. Розкрито теоретичні засади здійснення публічного управління рекреаційним природокористуванням в умовах урбанізації, надано практичні рекомендації щодо забезпечення сталого інклюзивного розвитку територій. Встановлено, що повоєнне відновлення територіальних громад потребує зміни підходів до багаторівневого публічного управління. Застосування комплексного еколого-соціально-економічного підходу до налагодження ефективної взаємодії суспільства із довкіллям дає змогу збалансувати впровадження досягнень науково-технічного прогресу, забезпечити збереження екологічної рівноваги та функціонування інструментів раціонального природокористування. Впровадження екосистемного підходу до ухвалення управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях позитивно позначиться на добробуті громадян. Визначено, що стратегії й плани соціально-економічного та культурного розвитку територіальних громад мають містити розділи щодо рекреаційного природокористування, а програми з благоустрою мають розширювати території ландшафтно-рекреаційного простору, робити його інклюзивним та задовольняти потреби громадськості. Під час реалізації програм

соціально-економічного та культурного розвитку органи місцевого самоврядування мають сприяти налагодженню різних форм співробітництва та розвитку підприємництва у лісовому й рибному господарствах, створювати зони екотуризму для любительського рибальства, стимулювати залучення інвестицій в інші об'єкти розвитку соціальної інфраструктури та відпочинку жителів населених пунктів. Запропоновано розвивати різні форми й види рекреаційної діяльності, наголошуючи на створенні інфраструктури для маломобільних груп населення.

Ключові слова: публічне управління, територіальні громади, сталий розвиток, урбанізація, рекреаційне природокористування, довкілля, екосистемний підхід, екологічна політика, благоустрій, ландшафтно-рекреаційний простір, інклюзія.

Постановка проблеми. В Україні більшість населення проживає у міських територіальних громадах, де значна частина території перебуває під різноманітною забудовою і дорожнім покриттям. У таких громадах комунікація великої кількості людей впливає на особливий ритм життя, за якого розгалуженість зв'язків, соціальна мобільність і прискорений обіг інформації деколи роблять внутрішні процеси слабо контрольованими. Урбанізаційні процеси змінюють ландшафти населених пунктів, зменшують територію рекреаційних зон, що негативно позначається на умовах життя місцевого населення.

В Україні останні 10 років триває збройний конфлікт із РФ. Через ведення бойових дій чимало населених пунктів, зокрема на сході країни, різною мірою зазнали руйнації та забруднення навколишнього природного середовища. Значна кількість громадян змушені змінити місце проживання, виїхавши до інших населених пунктів і країн, та/або отримали інвалідність різного ступеня важкості. Для подолання стресових станів, відновлення сил та енергії населення у розвитку територіальних громад вагоме значення має екологічна складова. Зважаючи на це, потрібно змінювати підходи до публічного управління рекреаційним природокористуванням через налагодження соціально-економічних, культурних, інформаційних та інших зв'язків, які забезпечать сталий інклюзивний розвиток територіальних громад України в умовах урбанізації.

Зауважимо, що не всі територіальні громади мають стратегії свого розвитку, а програми соціально-економічного та

культурного розвитку часто лише згадують про сталий розвиток. Повоєнне відновлення територіальних громад потребує зміни підходів до публічного управління, зокрема щодо рекреаційного природокористування в умовах урбанізації на засадах сталого інклюзивного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що низка вітчизняних учених досліджували у своїх працях питання урбанізації та екологізації, природокористування, сталого розвитку й ландшафтно-рекреаційного планування територіальних громад. Зокрема Л. Сергієнко, досліджуючи екологічні наслідки урбанізації, зазначає, що завданням публічного управління та адміністрування є їх мінімізація або подолання, це забезпечить екологічну безпеку та безпеку життєдіяльності жителів [1]. Благоустрій населених пунктів, як вказує Є. Щербина, у повсякденному житті людей відіграє важливу соціально-економічну, культурно-дозвілєву й екологічну роль. Хоча створення нових і підтримка функціонування наявних об'єктів благоустрою є своєрідним індикатором результативності співпраці органів влади, представників бізнесу та громадськості, мешканці залучаються до процесів ухвалення управлінських рішень на місцевому рівні, однак діяльність у сфері забезпечення благоустрою населених пунктів все ще перебуває на задовільному рівні та потребує активізації [2].

Сьогодні, на думку Т. Ключко, потрібно шукати нові підходи до забезпечення сталого розвитку, які б враховували поточний і перспективний стан довкілля та проявлялись у механізмах реалізації ресурсно-екологічної політики. У концепції сталого розвитку саме екологічний фактор стає системоутворювальним [3]. Економічна й екологічна ситуації, що спричинені повномасштабною російсько-українською війною та нестабільністю, як вважає Г. Поясник, суттєво впливають на природні ресурси та охорону довкілля [4]. Водночас Н. Петрецька зазначає, що війна не має в жодному разі стати причиною порушення принципів раціонального природокористування та сталого розвитку регіонів [5].

Вважаємо, що місцева політика, зокрема в деокупованих територіальних громадах, має реалізовуватись за допомогою

екологоорієнтованих інструментів. Отже, актуальними є ландшафтне планування (природоохоронне, екологічне) або планування навколишнього середовища, які на основі проведеного аналізу зарубіжного досвіду О. Голубцов поєднує в «еколого орієнтоване планування територій, що має науково обґрунтоване методичне забезпечення виконання робіт, дає можливість комплексно оцінювати природні умови, враховувати конфлікти і ризики, розробляти зважені природоохоронні заходи, що відповідають особливостям території планування» [6, с. 69]. Для покращення комфортності життя мешканців, як зазначають С. Дем'яненко, Т. Купач, Ю. Олішевська, в межах міського середовища потрібно розвивати рекреаційне природокористування [7].

Мета статті полягає у розкритті теоретичних засад здійснення публічного управління рекреаційним природокористуванням в умовах урбанізації та формулюванні практичних рекомендацій щодо забезпечення сталого інклюзивного розвитку територіальних громад.

Методи дослідження. Автори застосовували такі наукові методи, як: монографічний, аналізу й синтезу, індукції й дедукції, узагальнення та конкретизації тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Встановлено, що екологічний розвиток має забезпечувати цілісність і самовідновлення природних систем, збереження їх в ідеальному стані. А населені пункти як автономні екосистеми постійно перебувають під антропогенним впливом [8, с. 15]. Людина використовує природні ресурси через сукупність взаємозв'язаних зв'язків: технікоекономічних, екологоекономічних, екологосоціальних та інших. У процесі свого розвитку територіальні громади переважно негативно впливають на навколишнє середовище, порушуючи саморегуляцію та якість екосистеми [9, с. 54].

На наш погляд, політика органів публічної влади має формуватися та реалізовуватися на урбоекологічних засадах. Так, застосування комплексного еколого-соціально-економічного підходу до налагодження ефективної взаємодії суспільства із довкіллям дає змогу збалансувати впровадження досягнень науково-технічного

прогресу, зберегти екологічну рівновагу та стабільне природокористування [10, с. 352]. Створення взаємно підсилювальних зв'язків між урбанізацією та сталим розвитком можливе шляхом реалізації Нової програми розвитку міст (New Urban Agenda), яка спрямовує погляди політиків і управлінців наднаціонального, національного, регіонального та місцевого рівнів, представників бізнесу та громадянського суспільства у напрямі вирішення екологічних проблем, спричинених урбанізаційними процесами [11, с. 65].

Для переходу суспільства на впровадження концепту сталого розвитку потрібно на всіх рівнях публічного управління проводити екологічнобезпечну політику, в основі якої лежить, з одного боку, збереження людини як біологічного виду та сприяння прогресивному її особистісному розвитку, а з іншого боку, – ландшафтне і біологічне різноманіття [12]. Отже, ухвалення управлінських рішень має відбуватись із застосуванням екосистемного підходу, який, зокрема, передбачає: інтегроване управління ресурсами, що забезпечує їх збереження на засадах невиснажного, екологічно збалансованого розвитку; зміну розуміння сталого природокористування, стійкості біорізноманіття, екологічних взаємодій та процесів, необхідних для відновлення й підтримання здорових, продуктивних і біологічно різноманітних екосистем тощо [13, с. 113–115]. Тобто реалізація таких рішень дає змогу населенню отримувати товари й послуги, водночас не руйнуючи продуктивний потенціал екосистем.

В умовах постійних стресів, спричинених веденням бойових дій і невизначеністю, для забезпечення нормального життя та відновлення працездатності громадян важливо розвивати сферу надання рекреаційних послуг для задоволення потреб рекреантів у відпочинку, реабілітації, оздоровленні, відновленні сил та енергії тощо. Однак біогеоценотичний покрив сучасних міст сьогодні перебуває під постійним антропогенним впливом і в багатьох випадках піддається руйнації. Руйнується також і рекреаційний простір. Рекреація тісно пов'язана з архітектурно-планувальною діяльністю, тому в генеральні плани та стратегії розвитку територіальних громад

закладається благоустрій, зокрема озеленення [14, с. 592]. Вважаємо, що стратегії та плани соціально-економічного та культурного розвитку територіальних громад мають містити розділи щодо рекреаційного природокористування. Рекреаційні території мають задовольняти потреби населення у відпочинку й оздоровленні, відновленні сил і підвищенні рівня працездатності, а публічне управління – проводити природоохоронні заходи щодо попередження деградації природних рекреаційних комплексів від впливу антропогенної діяльності [15].

Враховуючи, що з війною в Україні в рази збільшилась кількість людей з інвалідністю, потрібно розвивати різні форми й види рекреаційної діяльності, обов'язково наголошуючи на створенні інфраструктури для маломобільних груп населення, що забезпечить для них доступність природоохоронних територій, бережливе використання природних ресурсів, охорону природної спадщини та біорізноманіття. Наприклад, розвиток інклюзивного екотуризму створить сприятливі умови для [16]:

- економічного розвитку громад шляхом створення нових робочих місць, отримання прибутків і надходжень до місцевого бюджету;

- оздоровлення через перебування рекреантів в екологічно чистій місцевості, відпочинок від звичних справ та емоційного напруження;

- отримання нових знань, формування гуманного й естетичного ставлення до природного навколишнього середовища.

Отже, рекреаційне природокористування органічно поєднує інфраструктуру і довкілля, не порушуючи функціональну структуру та просторову цілісність.

Висновки та напрями подальших досліджень. Таким чином, публічне управління рекреаційним природокористуванням має спрямовувати ухвалення управлінських рішень у напрямі збільшення площ лісових і водних ресурсів, які насамперед виконуватимуть оздоровчу й рекреаційну функції. Запровадження екосистемного підходу щодо ухвалення управлінських рішень на національному,

регіональному та місцевому рівнях стосовно розвитку лісових екосистемних послуг позитивно позначиться на добробуті громадян. Застосування цього підходу разом із програмно-цільовим надасть змогу якісніше визначити мету (цілі), встановити ієрархію, обґрунтувати шляхи (напрями) й оптимальний варіант досягнення мети (цілей), проводити комплексний аналіз проблеми і виявляти причинно-наслідкові зв'язки, прямі й опосередковані взаємозалежні впливи людини й екосистеми, на постійній основі оцінювати, моніторити та контролювати досягнення визначеної мети (цілей) [17, с. 109].

В Україні останні декілька років населення переважно перебуває в стані підвищеного стресу. Через бойові дії з боку Росії значна кількість цивільного населення (зокрема сім'ї з маленькими дітьми, особи пенсійного віку) та військовослужбовців отримали поранення, мають нервові та психологічні вади, загострення інших хвороб. З огляду на зазначене сьогодні у суспільства є значний запит на відновлення життєвих сил організму й енергії, оздоровлення (фізичне й моральне), що формує попит на рекреаційні послуги та потребує створення робочих місць у цій сфері. Отже, під час розроблення стратегій і програм соціально-економічного та культурного розвитку територіальних громад органи місцевого самоврядування мають демонструвати протекціоністську господарську позицію до забезпечення сталого розвитку, зокрема рекреаційного природокористування, сприяючи налагодженню різних форм співробітництва та розвитку підприємництва у лісовому й рибному господарствах, любительського рибальства тощо. Зазначене сприятиме створенню умови для самозайнятості населення, забезпеченню функціонування сучасної, комфортної та, безперечно, доступної для маломобільних груп населення інфраструктури [18–19].

Зокрема, програми з благоустрою мають розширювати території ландшафтно-рекреаційного простору і водночас робити його інклюзивним, тобто доступним для всіх категорій населення. Під час задоволення рекреаційних потреб населення потрібно враховувати особливості використання природних ресурсів і попереджати чи долати негативні наслідки для довкілля через здійснення рекреаційної діяльності. Отже,

в територіальних громадах, зокрема які розвиваються під впливом урбаністичних процесів, потрібно розвивати рекреаційне природокористування, зокрема лісо- та водокористування, що передбачає збереження й відновлення природних ресурсів. Крім того, варто створювати відповідні інклюзивні інфраструктуру та сервіси, що допомагатимуть населенню відновлювати фізичні та нервово-психічні сили організму, підвищувати їх продуктивність праці, турбуватись про навколишнє природне середовище та виховувати дбайливе ставлення до довкілля у дітей та молоді. Надалі наукові дослідження спрямовуватимуться на формування інструментів реалізації багаторівневих публічно-управлінських рішень щодо сталого інклюзивного розвитку.

Список використаних джерел

1. Сергієнко Л. В. Екологічні наслідки урбанізації в системі загроз безпеці урбанізованим територіям. *Право та державне управління*. 2021. № 4. С. 147–158. URL : http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2021/21.pdf (дата звернення : 19.08.2024).
2. Щербина Є. М. Особливості публічного адміністрування у сфері благоустрою населених пунктів України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. № 79(2). С. 125–130. DOI : <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.19>.
3. Ключко Т. А. Сталий розвиток як фактор еколого-економічної безпеки. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 3(20). С. 108–111. DOI : <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-3-19>.
4. Поясник Г. В. Українська економіка природокористування : проблеми та перспективи розвитку в реаліях глобальної нестабільності. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2023. № 30. С. 135–145. DOI : <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.135>.
5. Петрецька Н. Правове забезпечення раціонального природокористування в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. № 74(2). С. 28–33. DOI : <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.37>.
6. Голубцов О. Г. Ландшафтне планування : основні положення та досвід реалізації в Україні. *Український географічний журнал*. 2021. № 1(113). С. 63–72. DOI : <https://doi.org/10.15407/ugz2021.01.063>.
7. Купач Т. Г., Дем'яненко С. О., Олішевська Ю. А. Рекреаційні території як інструмент регулювання комфортності життя в містах. *Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences*. 2018. № 172. С. 18–21.
8. Цигичко С. П. Екологія в архітектурі та містобудуванні : навч. посібник. Харків. 2012. 146 с.
9. Веклич О. О. Сутність і зміст концепту «екосистемний підхід» в економічній науці. *Економіка України*. 2017. № 12(673). С. 52–67. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2017_12_5 (дата звернення : 19.08.2024).
10. Цигода В. С. Екологізація та урбанізація міського середовища. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. № 23(5). С. 347–353.
11. Гукалова І. В. Майбутнє геourбаністичних студій крізь призму якості життя населення. *Економіка міста та урбаністика : матер. Міжнар. наук. і практ. інтернет конф. Київ*. 2018. С. 63–67.
12. Стратегія сталого розвитку : підручник / за ред. проф. В. Боголобова. Київ. 2018.
13. Полянничко О. Екосистемний підхід в рекреаційно-туристичній сфері в умовах трансформації економіки України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2017. № 6(248). С. 110–120. URL : [~ 97 ~](http://n-</div><div data-bbox=)

visnik.oneu.edu.ua/collections/2017/248/pdf/110-120.pdf (дата звернення : 19.08.2024).

14. Кучерявий В. П., Генік Ю. В., Кучерявий В. С., Шуплат Т. І., Гоцій Н. Д. Соціально-економічні особливості рекреаційних просторів зеленої зони міста Львова. *Інноваційні технології в архітектурі і дизайну* : матер. V Міжнар. наук. та практ. конф. Харків, 2021. С. 592–601.
15. Кушнірюк Ю. С. Рекреалогія : навч. посіб. Рівне. 2015. 148 с.
16. Велічко В. В. Організація рекреаційних послуг : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 2013. 202 с.
17. Vasylieva N. V., Zhuk V. P. Methodological principles of making public management decisions in the sphere of forest ecosystem services. *Economies Horizons*. 2019. № 4(11). P. 106–112. DOI : [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(11\).2019.228700](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(11).2019.228700).
18. Васильєва Н. В., Приліпко С. М., Мухін В. М., Шевченко Н. О. Публічне управління розвитком лісового господарства та любительського рибальства як об'єктів туристично-рекреаційної сфери. *Державне управління : удосконалення та розвиток*. 2020. № 12. DOI : <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.12.3>.
19. Васильєва Н., Васильєва О., Приліпко С. Публічне управління сталим розвитком територій. *АГОС*. 2020. С. 12–14. DOI : <https://doi.org/10.36074/24.04.2020.v2.03>.

References

1. Sergienko, L. V. (2021). Ekolohichni naslidky urbanizatsiyi v systemi zahroz bezpetsi urbanizovanim terytoriyam [Ecological consequences of urbanization in the system of security threats to urbanized territories]. *Pravo ta derzhavne upravlinnya*, 4, 147–158. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.4.21> [in Ukrainian].
2. Shcherbyna, E. M. (2023). Osoblyvosti publichnoho administruvannya u sferi blahoustroyu naselenykh punktiv Ukrainy [Peculiarities of public administration in the field of improvement of settlements of Ukraine]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*, 79(2), 125–130. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.19> [in Ukrainian].
3. Klochko, T. A. (2020). Stalyy rozvytok yak faktor ekoloho-ekonomichnoyi bezpeky [Sustainable development as a factor of ecological and economic security]. *Pryazovskyy ekonomichnyy visnyk*, 3(20), 108–111. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-3-19> [in Ukrainian].
4. Poyasnyk, H. V. (2023). Ukrayinska ekonomika pryrodokorystuvannya: problemy ta perspektyvy rozvytku v realiyakh hlobalnoyi nestabil'nosti [Ukrainian economy of nature use: problems and prospects of development in the realities of global instability]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryyemnystva*, 30, 135–145. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.135> [in Ukrainian].
5. Petretska, N. I. (2022). Pravove zabezpechennya ratsionalnoho pryrodokorystuvannya v umovakh voyennoho stanu [Legal support for rational nature management under martial law]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 74(2), 28–33. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.37> [in Ukrainian].
6. Golubtsov, O. G. (2021). Landshafne planuvannya: osnovni polozhennya ta dosvid realizatsiyi v Ukraini [Landscape planning: basic provisions and implementation experience in Ukraine]. *Ukrayinskyy heohrafichnyy zhurnal*, 1(113), 63–72. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2021.01.063> [in Ukrainian].
7. Kupach, T. G., Demyanenko, S. O., & Olishevska Yu. A. (2018). Rekreatsijni terytoriyi yak instrument rehulyuvannya komfortnosti zhyttya v mistakh [Recreational areas as a tool for regulating the comfort of life in cities]. *Science and Education a New Dimenston. Natural and Technical Sciences*, 172, 18–21. [in Ukrainian].
8. Tsyhyhko, S. P. (2012). Ekolohiya v arkhitekturi ta mistobuduvanni [Ecology in architecture and urban planning]. Kharkiv [in Ukrainian].
9. Veklych, O. O. (2017). Sutnist i zmist kontseptu «ekosystemnyy pidkhid» v ekonomichnyy nautsi [The essence and meaning of the concept «ecosystem approach» in economic science]. *Ekonomika Ukrainy*, 12(673), 52–67. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2017_12_5 [in Ukrainian].
10. Tsyhoda, V. S. (2013). Ekolohizatsiya ta urbanizatsiya miskoho seredovyscha [Greening and urbanization of the urban environment]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy*, 23(5), 347–353. [in Ukrainian].
11. Gukalova, I. V. (2018). Maybutnye heourbanistychnykh studiy kriz pryzmu yakosti zhyttya naseleння [The future of geo-urban studies through the prism of the quality of life of the

- population]. *Ekonomika mista ta urbanistyka*: mater. Mizhnar. nauk. i prakt. internet konf. [City economy and urbanism: Mater. International of science and practice internet conf]. Kyiv, 63–67. [in Ukrainian].
12. Bogolyubova V. (Ed). (2018). *Stratehiya staloho rozvytku* [Strategy of sustainable development]. Kyiv [in Ukrainian].
 13. Polyanychko, O. (2017) Ekosystemnyy pidkhid v rekreatsino-turystychniy sferi v umovakh transformatsiyi ekonomiky Ukrainy [Ecosystem approach in the recreation and tourism sphere in the conditions of transformation of the economy of Ukraine]. *Naukovyy visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 6(248), 110–120. Retrieved from <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2017/248/pdf/110-120.pdf> [in Ukrainian].
 14. Kucheryavy, V. P., Genyk, Y. V., Kucheryavy, V. S., Shuplat, T. I., & Gotsii, N. D. (2021). Sotsialno-ekolohichni osoblyvosti rekreatsinykh prostoriv zelenoyi zony mista Lvova [Social and ecological features of recreational spaces of the green zone of the city of Lviv]. *Innovatsiini tekhnologii v arkhitekturi i dizainu*: mater. V Mizhnar. nauk. ta prakt. Konf. [Innovative technologies in architecture and design: Mater. V International of science and practice conf.]. Kharkiv, 592–601. [in Ukrainian].
 15. Kushniruk, Yu. S. (2015). Rekreolohiya [Recreation]. Rivne [in Ukrainian].
 16. Velichko, V. V. (2013). Orhanizatsiya rekreatsinykh posluh [Organization of recreational services]. Kharkiv. [in Ukrainian].
 17. Vasylieva, N. V., & Zhuk, V. P. (2019). Methodological principles of making public management decisions in the sphere of forest ecosystem services. *Economies Horizons*, 4(11), 106–112. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(11\).2019.228700](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(11).2019.228700) [in English].
 18. Vasylieva, N. V., Prylipko, S. M., Mukhin, V. M., & Shevchenko, N. O. (2020). Publichne upravlinnya rozvytkom lisovoho hospodarstva ta lyubytelskoho rybalstva yak obyektiv turystychno-rekreatsinyoi sfery [Public management of the development of forestry and recreational fishing as objects of the tourist and recreational sphere]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.12.3> [in Ukrainian].
 19. Vasylieva, N., Vasylieva, O., & Prylipko, S. (2020). Publichne upravlinnya stalym rozvytkom terytoriy [Public management of sustainable development of territories]. *ΛΟΓΟΣ*, 12–14. DOI: <https://doi.org/10.36074/24.04.2020.v2.03> [in Ukrainian].

PUBLIC ADMINISTRATION OF RECREATIONAL NATURE USE ON THE BASIS OF SUSTAINABLE INCLUSIVE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF URBANIZATION

Vasylieva Nataliia, Vasylieva Oleksandra, Prylipko Sergii, Shevchenko Nataliia

Abstract. The article reveals the theoretical foundations of public administration of recreational nature management in the context of urbanization, provides practical recommendations for ensuring sustainable inclusive development of territories. It is established that the post-war restoration of territorial communities requires a change in approaches to multi-level public administration. The application of an integrated ecological, social and economic approach to establishing effective interaction between society and the environment allows balancing the implementation of scientific and technological progress, ensuring the preservation of ecological balance and the functioning of tools for rational environmental management. The introduction of an ecosystem approach to management decision-making at the national, regional and local levels will have

a positive impact on the well-being of citizens. It is determined that strategies and plans for the socio-economic and cultural development of territorial communities should contain sections on recreational use of natural resources, and improvement programs should expand the territory of landscape and recreational space, make it inclusive and meet the needs of the public. During implementing the programs of socio-economic and cultural development, local governments should facilitate the establishment of various forms of cooperation and development of entrepreneurship in forestry and fisheries, create ecotourism areas for recreational fishing, and stimulate the attraction of investments in other objects of development of social infrastructure and recreation of residents of settlements. The article proposes to develop various forms and types of recreational activities with an emphasis on creating infrastructure for people with limited mobility.

Key words: public administration, territorial communities, sustainable development, urbanization, recreational nature use, environment, ecosystem approach, policy tools, beautification, landscape and recreational space, inclusion.